

MAGISTER DRAGO NOVAK — ŠESTDESETLETNIK

V Veržetu, središču Murskega polja, je pred 60 leti (3. junija 1930) zagledal svet kmečki sin, Drago Novak. Osnovno šolo je končal v domačem kraju, gimnazijo pa v Murski Soboti. V Ljubljani se je vpisal na filozofsko fakulteto, oddelek za zgodovino. Na njegovo usmeritev je verjetno vplival domači zgodovinar dr. Fran Kovačič. Leta 1957 je diplomiral. Po diplomi se je vrnil v rodno Prlekijo, najprej na osnovno šolo Ivana Cankarja in kasneje na gimnazijo v Ljutomeru, ki je bil njen prvi pobudnik in nato ravnatelj vse do leta 1970. Bil je mentor dijaškega glasila »Mladi Prlek«, vesten in skrben ravnatelj gimnazije, ki si je ob vnetem delu pridobila vse verifikacijske lastnosti in postala pravo kulturno žarišče Prlekije. Že v času zgodovinskega študija je bil aktiven kot predsednik kluba zgodovinarjev. Tako je tudi v Ljutomeru bil več let predsednik KUD Svoboda in predsednik TVD Partizan. Srečali smo ga tudi kot zunanjega sodelavca, zavoda za pedagoško službo Murska Sobotna za področje zgodovine.

Že kot študent je pričel zbirati gradivo NOB o Prlekiji, kar je bila tudi tema njegove diplomske naloge. Na tej osnovi je leta 1965 izšla njegova prva knjiga »Prlekija v NOB« pri Pomurski založbi v Murski Soboti. Z zbiranjem gradiva je nadaljeval in tako je leta 1987 pri založbi Borec v Ljubljani izšla njegova druga knjiga »Prlekija 1941—1945«. Knjiga je doživela ugodno oceno pri bralcih in kritikih ter predstavlja tridesetletno podrobno delo, nedvomno njegovo življenjsko obsesijo. Ta tematika je bila tudi poglavitni del magistrskega dela na Filozofski fakulteti, oddelku za zgodovino leta 1987. Za svoje delo je prejel vrsto nagrad, nagrado sklada Štefana Kovača v Murski Soboti, Kajuhovo nagrado in Nagrado vstaje slovenskega naroda. Novak je soavtor še publikacij Mama, živ sem in zdrav, Pomniki NOB v Slovenskih goricah in Prekmurju, Pomurje v NOB, Vodnik po partizanskih poteh, in drugih. Zbral in uredil je publikaciji: Štiri leta ljutomerske gimnazije in 50 let meščanske šole v Ljutomeru. Poleg tega je objavil prek 300 prispevkov v Prosvetnem delavcu, Zgodovinskem časopisu, reviji Borec, časopisu TV 15, Pomurskem vestniku in drugod. Trajen spomin na njegovo prleško preokupacijo je Muzej NOB v Ljutomeru, katerega ustanovitelj je. Tako je ohranil mnogo dragocenega materiala iz zgodovine NOB v Pomurju in pripravil v njem vrsto razstav.

Leta 1970 je prišel v Ljubljano na Zavod za šolstvo republike Slovenije. Tu je bil najprej vodja Solskega sektorja, danes pa je pedagoški svetovalec oddelka za učbenike in učila. Nekaj časa je bil tudi tajnik strokovnega sveta republike Slovenije za vzgojo in izobraževanje. Kot urednik učbenikov je na zavodu prispeval k izidu več kot 50 zgodovinskih učbenikov in drugih didaktičnih gradiv. Kot soavtor je pripravil tudi »Priročnik za pedagoški nadzor in svetovanje«. Magister Drago Novak je v času svojega delovanja organiziral vrsto seminarjev in aktivov za učitelje zgodovine. Sodeloval je na mnogih simpozijih, kongresih in seminarjih ter imel več referatov s področja zgodovine. Na zavodu je bil vrsto let urednik zavodovega glasila Informator, sedaj Ogleдалa.

Ob njegovem življenjskem jubileju mu želim še mnogo zdravja in plodnih let. Kakor je videti, bo v svojem delu ostal zvest rodni Prlekiji, saj pripravlja novo delo »Prlekija 1945—1965«. Ko bi le bilo mnogo takih, rodni grudi zvestih!

Tomaz Weber

ANA BENEDETIČ — ŠESTDESETLETNICA

V nedeljo 27. julija 1930 se je v Dravljah, v takrat še samostojni občini Šiška, ki so jo pet let pozneje priključili Ljubljani, rodila Ana Benedetič. Leta 1950 je maturirala na 6. državni gimnaziji (v Šubičevi ulici), nato pa je šla študirat zgodovino na ljubljanski univerzi in diplomirala 25. septembra 1956. Takrat je domovala zgodovina še v pritličju Narodne in univerzitetne knjižnice, predavali pa so Gregor Čremošnik, Milko Kos, Josip Klemenc, Viktor Korošec, Fran Zwitter, Metod Mikuž in Bogo Grafenauer, ki je danes še edini živ. Po diplomi je učila Benedetičeva na gimnaziji v Postojni, nato na osemletki v Ljubljani, maja 1964 pa se je preselila kot kustos v Gorenjski muzej v Kranju.

Ko se je bližala petdesetletnica ljubljanske univerze, je organizatorjem proslave obletnice brž postalo jasno, da bo mogoče izdati zbornik o zgodovini univerze samo, če bo gradivo pravočasno zbrano in urejeno, pa tudi, da potrebuje univerza ustanovo, ki bi združevala arhivsko, muzejsko in dokumentacijsko dejavnost, kakor jo imajo ugledne univerze v Evropi. Profesor Zwitter je našel za tako dejavnost primerne, snosobnega in požrtvovalnega delavca — to je bila Ana Benedetič, ki je 1. septembra 1968 nastopila službo na univerzi in še danes vodi njeno Arhivsko-muzejsko službo, kakor

se zdaj uradno imenuje. Ana Benedetič je začela takorekoč iz nič. Zbrala in uredila je univerzitetni arhiv, poseben talent in veselje pa je imela za iskanje podatkov, dokumentov, spominov, fotografij, skratka vsega, kar priča o zgodovini naše univerze, njenih profesorjev in študentov, o pomembnih dogodkih njenega razvoja, o bojih za univerzo pred njenim nastankom. Obiskovala je upokojene profesorje, njihove vdove, hčere in sinove — radi so ji posojali ali prepuščali dokumente in slike, dajali podatke, pripovedovali spomine. Nabrala je bogato gradivo, zlasti zajetno in dragoceno zbirko fotografij.

V zvezi s svojim delom je Benedetičeva izdelala vrsto poročil in referatov vodstvu univerze, priredila vrsto razstav in objavila nemalo člankov. Zbirala je gradivo in pisala o študentih pred prvo vojno, med obema vojnama in med drugo vojno v zborniku Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani (1969), v zborniku Zgodovina Ljubljane (1984), v fotografskem zborniku Slovenski študenti v boju za narodno in socialno osvoboditev (1987), za katerega je zbrala dokumentarno gradivo, napisala besedilo k slikam in dobila za publikacijo tudi nagrado dneva vstaje. Našla je podatke o velikem me-cenu odvetniku dr. Francu Mundi (1831—1914), ki je zapustil največji del svojega premoženja študentskim štipendijam. V Delu 15. septembra 1984 je pisala o njem. Pisala je o Anki Mayer, prvi doktorici ljubljanske univerze (1975). Rešila je velik del zapuščine Mihajla Rostoharja (1878—1966) z bogato korespondenco. Rostohar je bil najagilnejši član vseučiliške komisije, ki je ob koncu prve svetovne vojne pripravljala slovensko univerzo. Prišel pa je v spore s starejšimi, do katerih ni bil dovolj spoštljiv, in z jugoslovansko usmerjenimi liberalci, ker je stal na slovenskih stališčih. Tako je odšel na Češkoslovaško in je prišel na ljubljansko univerzo šele po drugi vojni. Benedetičeva je napisala o njem precej člankov (1983, 1987, 1989). Izdala je sto strani obsegajočo, bogato ilustrirano publikacijo Pot do slovenske univerze (1981).

Njeno aktivnost in izredno veselje do dela je oviralo dokajšnje nerazumevanje vodstva univerze in rektorata za delo Arhivsko-muzejske službe. Poznali so jo, kadar so potrebovali gradivo za obletnice, proslave in razstave, sicer pa niso bili kaj dosti pripravljeni izpolniti že davno dane obljube, preskrbeti ustrezne prostore, omogočiti čitalnico. Upajmo, da se bodo zdaj razmere spremenile in da bo mogla gospa Benedetičeva uresničiti načrte, ki jih ima, naši univerzi v korist, sebi v veselje in zadoščenje.

Vasilij Melik